

08.01.2018

oikeusministerio@om.fi
marietta.keravuori-rusanen@om.fi

MÄÄRÄAIKA: 8.1.2018 mennessä

Viite
Lausuntopyyntö OM 7/41/2017 (21.11.2017)

Asia
Lausunto asiassa työryhmän lausuntopyyntö muistiolounnoksesta "rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevan sääntelyn kehittäminen"

Ulkoministeriön näkemyksen mukaan muistiolounnoksessa on otettu hyvin huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö ja sen viimeaikainen kehittyminen *ne bis in idem* –periaatteen osalta. Merkittävin EIT:n viimeaikaisista linjauksista on suuren jaoston ratkaisu *A ja B v. Norja* (24130/11 ja 29758/11). Tämä kaksoisrangaistavuuden kiellon "väljentäminen" on herättänyt kysymyksiä erityisesti suhteessa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön – säilyttääkö unionin tuomioistuin (tuomiossa *Åkerberg Fransson* vahvistetun) korkeamman tasoisen suojan vai ei.

Muistiossa voitaisiin ministeriön näkemyksen mukaan viitata alaviitteessä myös EIT:n suuren jaoston aikaisempaan ratkaisuun valitusasiassa *Sergey Zolotukhin v. Venäjä* (14939/03; kohdat 82 ja 84), jossa EIT vahvisti, että seitsemännen lisäpöytäkirjan 4 artiklassa kielletään määräämästä ensimmäisen rangaistuksen perustana olevien tekojen kanssa täysin tai olennaisilta osin samojen tekojen perusteella toista rangaistusta, tekojen oikeudellisesta luokittelusta riippumatta. Tämä oli selkeä kannanotto *idem factum* -tulkinnan puolesta ja *idem crimen* -tulkintaa vastaan. Sittenmin EIT on pitänyt kannassaan, joka suosii yksilöä koskevia takeita.

Viittauksissa EIT:n oikeuskäytäntöön tulisi käyttää valituksen numeroa tunnistetietona. Nyt viittauksissa on vain vuosiluku.

Merenkulun ympäristösuojelulakiin perustuva öljypäästömaksu oli esillä tuomioistuinasiassa 15/17 Bosphorus Queen Shipping. Asiassa oli kyse Suomen viranomaisten toimivallasta ryhtyä täytäntöönpanotoimiin talousvyöhykkeellä purjehtivaa ulkomaista alusta vastaan. Yleisenä huomiona voimme todeta, että UNCLOS 230 artiklan 3 kohta edellyttää meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja välttämiseksi tarkoitettujen kansallisten lakien ja määräysten tai sovellettavien kansainvälisten sääntöjen ja säännöstenrikkomista koskevassa oikeudenkäynnissä kunnioitettavan syytetyn yleisesti tunnistettuja oikeuksia. Tämä koskee siis myös menettelyä, jossa öljypäästömaksu määrätään.

Öljypäästömaksussa ongelmalliseksi muistiossa esiin tuodun aihekokonaisuuden kannalta saattaa osoittautua se, että siinä sallitaan samalle vastuutaholle samasta päästöstä määrätyn hallinnollisen öljypäästömaksun lisäksi rikosoikeudenkäynti. Mikäli rikosoikeudenkäynnin tuloksena vastuutaho tuomitaan ympäristörikoksesta, poistetaan öljypäästömaksu. Lisäksi öljypäästömaksun määrääminen perustuu Suomen aluevesillä ankaraan vastuuseen, sillä Suomen aluevesillä öljypäästömaksu määrätään aina tietyn suuruisesta rikkomuksesta. Suomen talousvyöhykkeellä päästön on aiheutettava huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa, joka tosin tietyissä tilanteissa presumoidaan. Suomen ympäristökeskus SYKE on antanut lausunnon, jonka mukaisesti huomattava vahinko tai sen vaara toteutuu, kun öljypäästö on yli 1000 litraa tai kun se muodostuu öljykalvosta, jonka paksuus on yli 8mm. Tällaisissa tilanteissa talousvyöhykkeelläkin öljymaksun määrääminen perustuu siis ankaraan vastuuseen ja käännettyyn todistustaakkaan.

Hallintojohtaja

Ari Rouhe

Lakimies

Eeva Winter

Liitteet

-